# 1 Baze de date relaționale Introducere în SQL

#### Ce este o Bază de date?

colecție voluminoasă de elemente similare

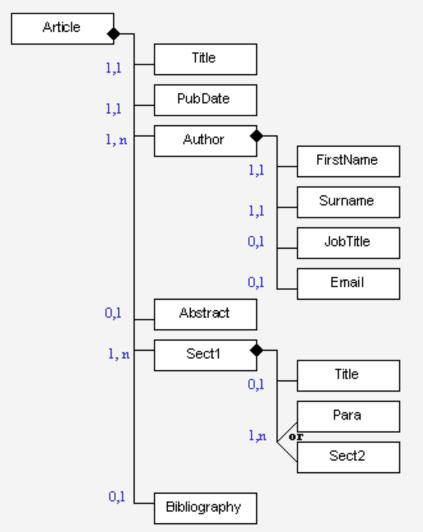
stocate în vederea analizei

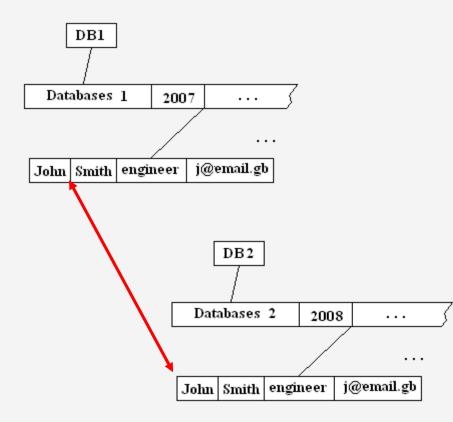
care persistă o perioadă lungă de timp

Modelează aspecte ale lumii reale prin intermediul unui *model de date* 

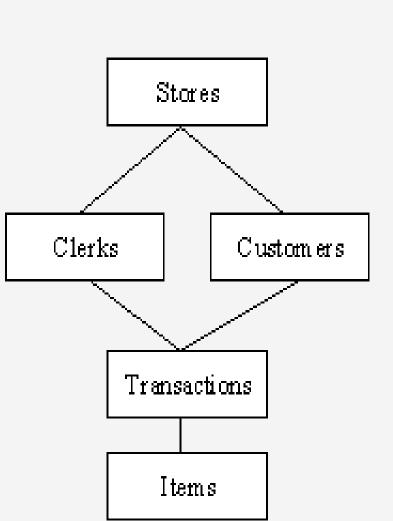
#### Modelul ierarhic

- Concepte:
  - structură arborescentă,
  - tip entitate,
  - relații 1-n,...

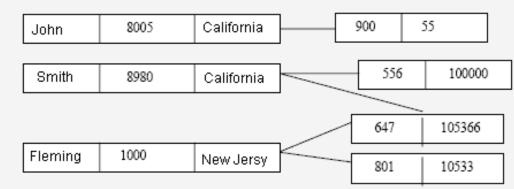




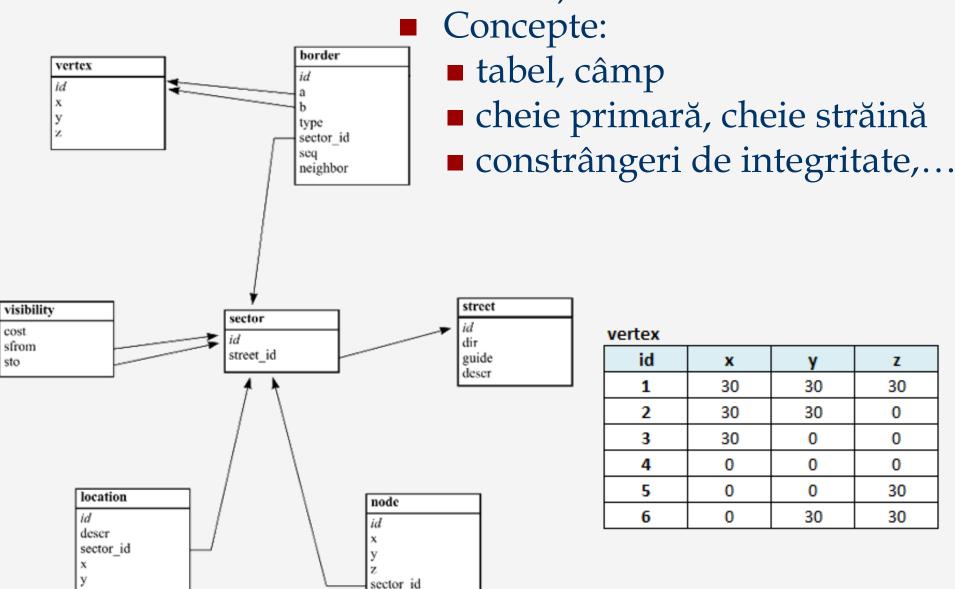
## Modelul rețea



- Concepte:
  - structură de graf,
  - tip articol,
  - tip relație,...



### Modelul relațional



name

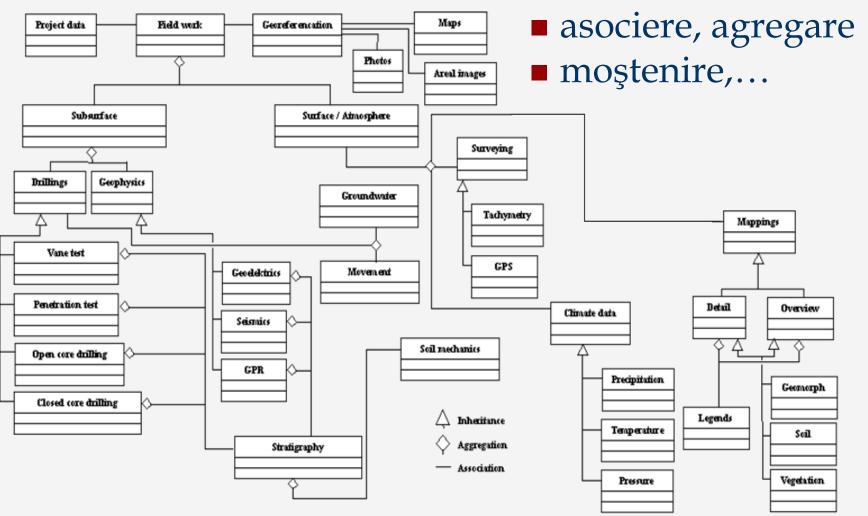
koef

orient

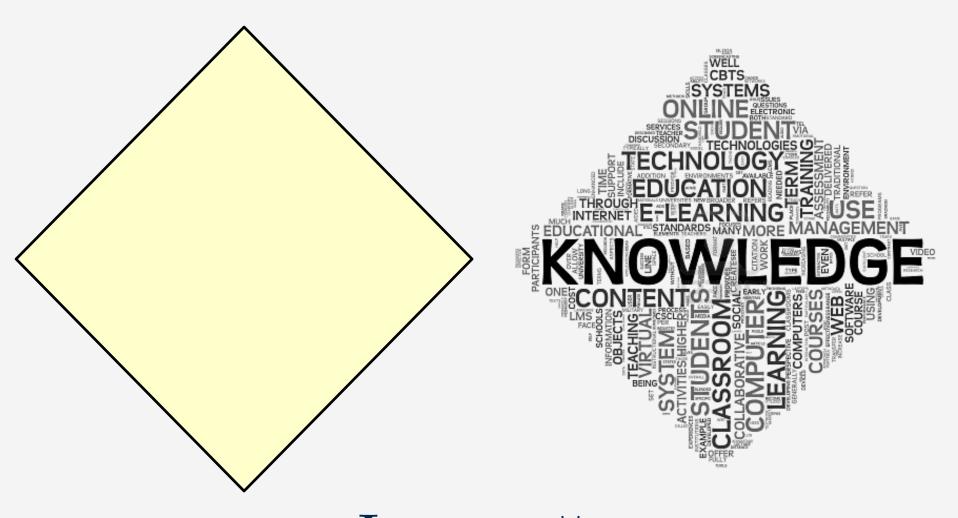
#### Modelul orientat obiect



clase, atribute, metode



Schemă vs. Date



Instanță

#### Ce este un SGBD?

- Colecție integrată de instrumente pentru
  - ... crearea unei baze de date și specificare structurii acesteia;
  - ... interogarea și modificarea eficientă a datelor;
  - ... securizarea datelor;
  - ... controlul accesului la date de către mai mulți utilizatori la un moment dat;

. . .

# SGBD-uri generale



# SGBD NoSQL





















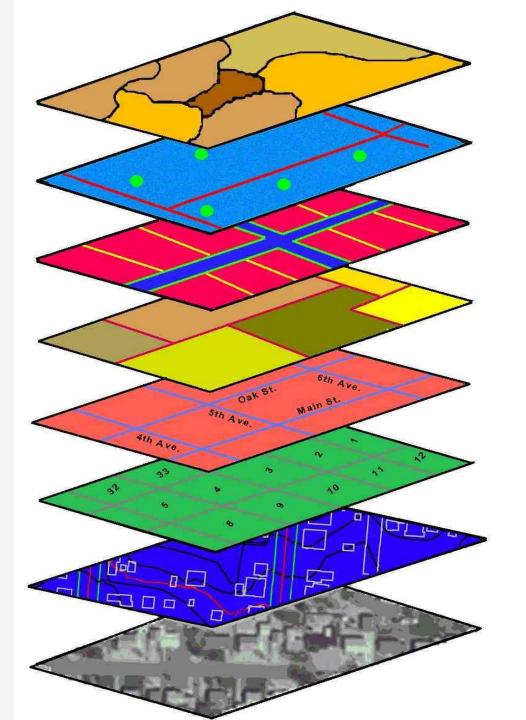




# SGBD Multimedia

# Geographical Information Systems

(GIS)



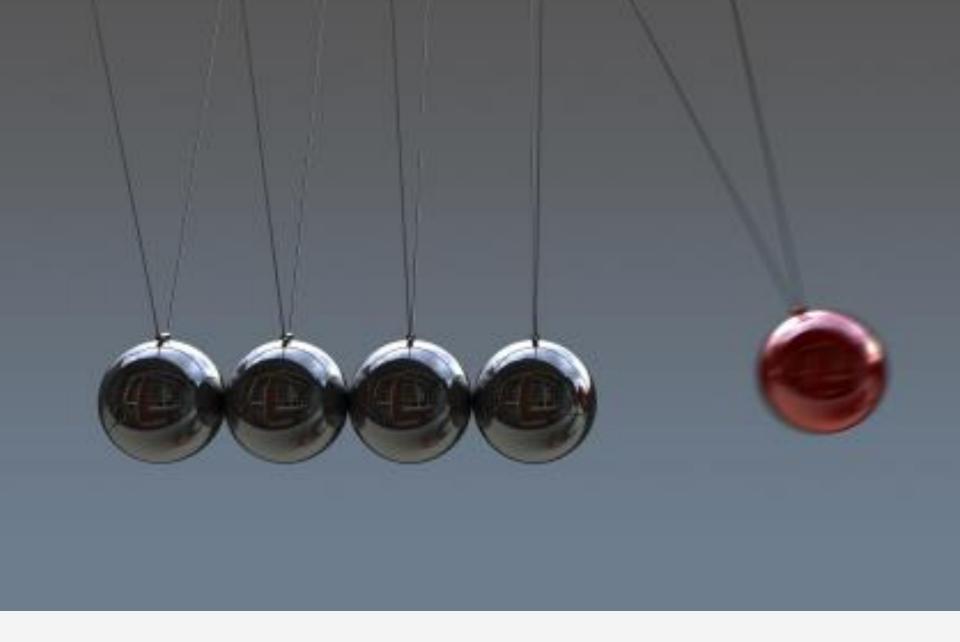


SGBD

Real-Time

# Data Warehouse





SGBD-uri active

# Data Stream Management System



# DBMSs are getting

smaller

and

smaller

**Databases** 

are

getting

bigger

and

bigger

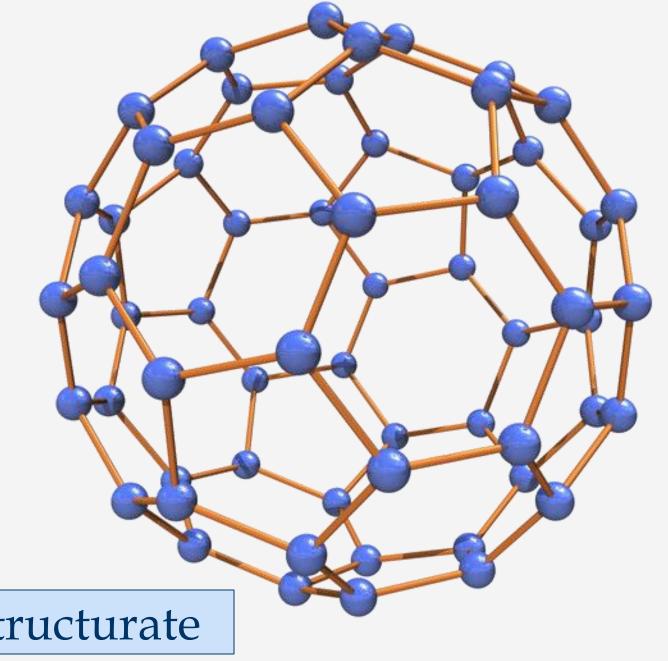
# Când utilizăm baze de date?





### 2. Cantitate mare de date





3. Date structurate





5. Acces Concurent/Distribuit





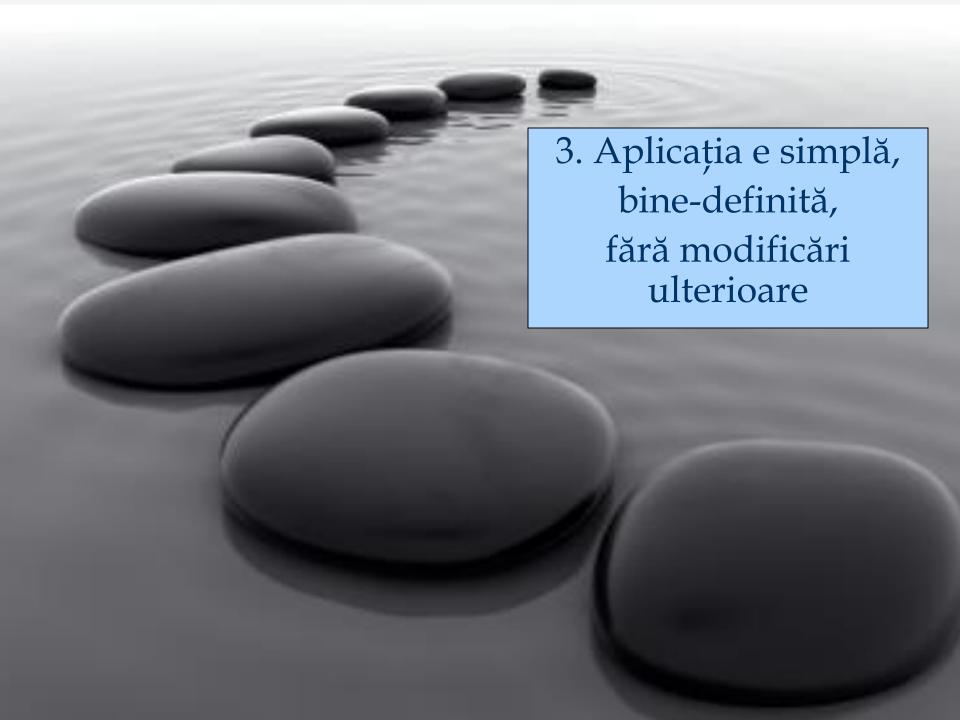
# Când NU utilizăm baze de date?



#### 1. Investiția inițială e prea mare









4. Nu este necesar accesul mai multor utilizatori la date

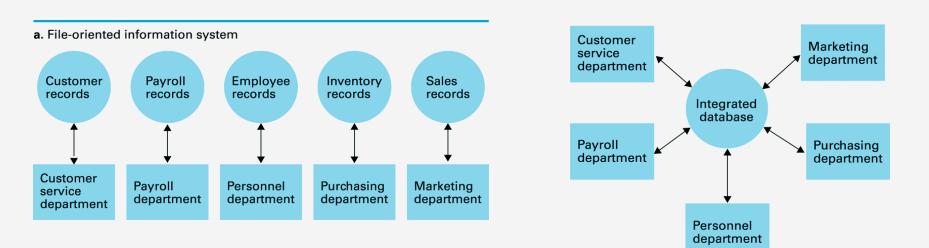
."Handles","VM","WS","PM","NPM","Path","Company","CPU","FileVersion","ProductVer:🖪 368960","33832960","34628","C:\Program Files (x86)\DirectA 108, 84304376, 10313728, 3703824, 10024, C.\WINDOWS\System32\DWM.exe, MICIOS( 1","284","105017344<u>",</u>"20992000","12906496","22248","","","","","","","","","","","" #122338**6**6","27746304" 48584","C:\Frogram Files (x86)\Microsoft ","304881664"," 79278080","77529088","82152","C:\Program Files (x86)\Interno iexplore ,"22876160","12095488","38648","C:\Program Files (x86)\Interno "."27377664 '213","19779584","5664768" ","110","48328704","5672960","6172672","11120","","","","","","","","".""."8"."".""."". ,","105","73936896°, 

#### Fişiere text vs. Bază de date

a. Fişiere text: sistem de stocare unidimensională

b. Database-oriented information system

■ b. Bază de date: stocare multidimensională



#### Provocările utilizării fișierelor text

- prezintă mai multe formate de memorare a datelor; codul scris într-o manieră ad-hoc pentru o aplicație nu poate fi exploatat pentru aplicații pe alte fișiere
- există redundanță în memorarea datelor, unele dintre acestea se regăsesc în mai multe fișiere; acest fapt poate duce la inconsistența datelor
- operațiile de citire / scriere sunt descrise în program; se ia în considerare o anumită structură a înregistrărilor, fapt ce conduce la greutăți în dezvoltarea unui program (prin schimbarea structurii fișierelor trebuie modificat programul)
- este dificilă obținerea datelor care îndeplinesc anumite condiții
- actualizarea datelor este complexă (e.g., modificarea unor valori din înregistrări, ștergerea unor înregistrări)
- verificarea anumitor condiții de integritate (corectitudine) se face din program
- trebuie gestionată memoria internă (e.g., cum se încarcă o colecție de date de zeci sau sute de GB în memorie pentru procesare?)

#### Provocările utilizării fișierelor text (cont)

- nu există proceduri de securitate adecvate, i.e., e nevoie de politici de securitate în care diferiților utilizatori li se acordă sau nu permisiunea de a accesa anumite porțiuni din date
- nu se poate controla ușor accesul concurent la date
- datele trebuie readuse la o formă corectă dacă sistemul întâmpină probleme în timp ce se operează modificări asupra lor, e.g., o operațiune bancară care transferă bani din contul A în contul B este întreruptă de o pană de curent după ce a scos bani din contul A, dar înainte de a-i fi depus în B; datele trebuie readuse la forma corectă, banii trebuie puși înapoi în contul A
- fișierele sunt utile pentru programe care necesită puține date și sunt folosite de un singur utilizator, însă astăzi crește atât cantitatea de date, cât și numărul utilizatorilor care folosesc o anumită aplicație

# Modelul Relațional

### Modele de date

- Modelul ierarhic (1965)
- Modelul rețea (1965)
- Modelul relațional (1NF) (1970s)
- Model relaţional imbricat (1970s)
- Obiecte complexe (1980s)
- Model obiectual (1980)
- Model relaţional-obiectual (1990s)
- XML (DTD), XML Schema (1990s)

## Model relațional - idei

- Utilizează o structură de date simplă: Tabela
  - simplu de înțeles
  - utilă în modelarea multor situații/entități din lumea reală
  - conduc la interogări de o complexitate redusă
- Utilizeză matematica în descrierea/reprezentarea
   înregistrărilor și a colecțiilor de înregistrări: Relația
  - pot fi modelate formal
  - permit utilizarea de limbaje de interogare formale
  - au proprietăți ce pot fi modelate și demostrate matematic

## Relația - definiție formală

- O relație sau structura unei relații R este o listă de nume de atribute  $[A_1, A_2, ..., A_n]$ .
- **Domeniu** = mulțime de valori scalare (tipuri atomice intreg, text, dată, etc)
- $D_i = Dom(A_i)$  domeniul lui  $A_i$ , i=1..n
- Instanța unei relații ([R]) e o submulțime a

$$D_1 \times D_2 \times ... \times D_n$$

## Relația - definiție formală

- **Grad** (aritate) = numărul tuturor atributelor din structura unei relații
- **Tuplu** = un element al instanței unei relații, o înregistrare. Toate tuplurile unei relații sunt distincte!
- Cardinalitate = numărul tupluri unei relații

## Exemplu de relație

Students(sid:integer; name:string;email:string; age:integer; gr:integer)

nume câmp tip câmp (domeniu)

sid	name	email	age	gr
2833	Jones	jones@scs.ubbcluj.ro	19	231
2877	Smith	smith@scs.ubbcluj.ro	20	232
2976	Jones	jones@math.ubbcluj.ro	21	233
2765	Mary	mary@math.ubbcluj.ro	22	233

structură relație instanță relație

tuplu

cardinalitate = 4, grad = 5, toate tuplurile distincte!

## Baze de date relaționale

O bază de date este o mulțime de relații

 Structura unei baze de date este mulțimea structurilor relațiilor acesteia

■ Instanța (starea) unei baze de date este mulțimea instanțelor relațiilor acesteia

## Repezentarea grafică a relațiilor

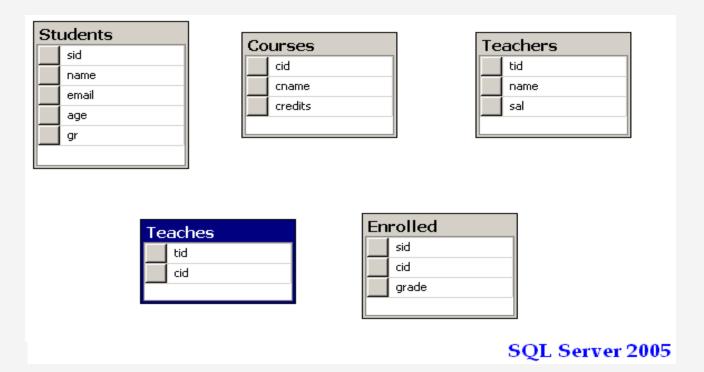
Students(sid:string, name:string, email:string, age:integer, gr:integer)

Courses(cid: string, cname: string, credits:integer)

Enrolled(sid:string, cid:string, grade:double)

Teachers(tid:integer; name: string; sal: integer)

Teaches(tid:integer; cid:string)



## Constrângeri de integritate (CI)

- **CI**: sunt condiții ce trebuie să fie îndeplinite de către *orice* instanță a unei baze de date
  - specificate la momentul definirii structurii relației
  - verificate la modificarea conținutului relației
- O instanță a unei relații că este legală dacă satisface toate CI specificate
  - SGBD nu va permite instanțe ilegale

## Constrângeri de integritate - exemple

- Students(sid:string, name:string, email:string, age:integer, gr:integer)
  - Constrângere de domeniu: *gr:integer*
  - Constrângere de interval: 18 ≤ age ≤ 70
- TestResults(sid:string, TotalQuestions:integer, NotAnswered:integer, CorrectAnswers:integer, WrongAnswers:integer)
  - TotalQuestions = NotAnswered + CorrectAnswers + WrongAnswers nu e o CI!

### Chei Primare

- O mulțime de atribute reprezintă o cheie a unei relații dacă:
  - 1. Nu există două tuple care au aceleași valori pentru toate atributele **ŞI**
  - 2. Aceste lucru nu este adevărat pentru nici o submuțime a cheii
- Dacă a 2-a afirmație este falsă → **super cheie**
- Daca există >1 cheie pentru o relație → chei candidat
- Una dintre cheile candidat este selectată ca cheie primară

### Chei străine (externe)

- O cheie străină (externă) este o mulțime de câmpuri a unei relații utilizate pentru a `referi' un tuplu al unei alte relații (un fel de `pointer logic').
  - Aceasta trebuie să corespundă cheii primare din a doua relație.

### De exemplu pentru

Enrolled (sid: string, cid: string, grade: double)

sid este cheie externă referind Students

## Integritate referențială

■ Integritate referențială = nu sunt permise valori pentru cheia străină care nu se regăsesc în tabela referită.

Exemplu de model de date fără integritate referențială:

Link-uri HTML



## Integritate referențială

- Fie *Students* și *Enrolled*; *sid* in *Enrolled* este o cheie străină ce referă o înregistrări din *Students*.
- Adaugarea in *Enrolled* a unui tuplu cu un id de student inexistent, acesta va fi respins de SGBD.

### **Enrolled**

sid	cid	grade	Studer	its			
1234	Alg1	9 •	sid	name	email	age	gr
1235	Alg1	10	1234	John	j@cs.ro	21	331
1234	DB1	10	1235	Smith	s@cs.ro	22	331
1237	DB2	9	1236	Anne	a@cs.ro	21	332

## Integritate referențială

- Dacă o înregistrare din *Students* este ştearsă dar ea este referită din *Enrolled*:
  - se şterg toate înregistrările ce o refera din *Enrolled*.
  - nu se permite ştergerea înregistrării din *Students*
  - sid din *Enrolled* va avea asignată o valoare implicită.
  - sid din *Enrolled* va avea asignată valoarea *null*.

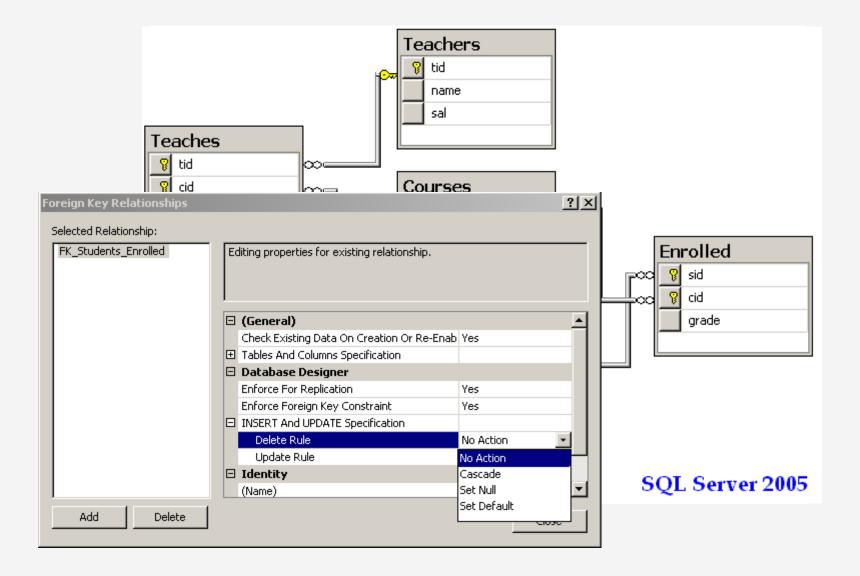
### **Enrolled**

	sid	cid	grade
$\Rightarrow$	1234	Alg1	9
	1235	Alg1	10
$\Rightarrow$	1234	DB1	10

### Students

Storter				
sid	name	email	age	gr
1234	John	j@cs.ro	21	331
1235	Smith	s@cs.ro	22	331
1236	Anne	a@cs.ro	21	332

## Repezentarea grafică a CI

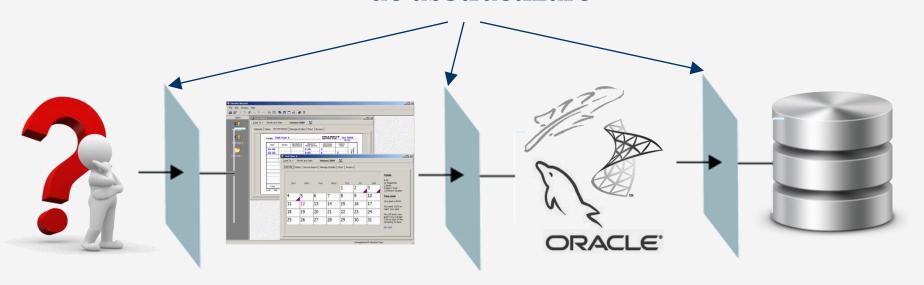


## Cum apar CI?

- CI se bazează pe semantica entităților din lumea reală / conceptuală modelate.
- Putem verifica dacă o CI este incălcată de instanța unei tabele, însă NU vom putea deduce dacă o CI este adevărată doar consultând o singură instanță.
  - OCI se referă la *toate instanțele* posibile ale unei tabele
- Cheile primare şi externe sunt cele mai comune CI;

### Nivelele de abstractizare

Nivele diferite de abstractizare



User

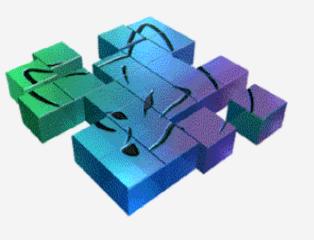
Application software

Database management system

Actual database

## **STUDENT**

Name
Date of birth
Sex
CNP
Group



## Structura fizică

### Faculty.dbc

		_					
42	53	54	42	20	ze	30	37
20	20	20	20	20	20	20	20
20	20	20	20	20	20	20	20
20	20	20	20	20	20	20	20
03	50	81	01	f0	06	4 f	52
4c	45	2d	49	44	01	14	3c
54	2d	4e	41	4d	45	01	13
45	54	24	4e	55	41	42	45

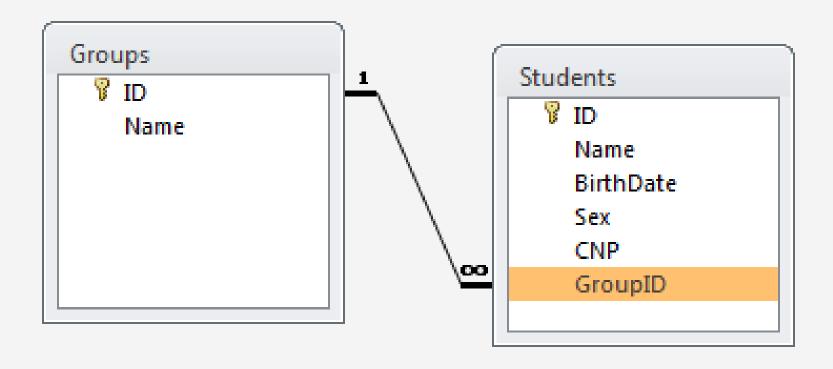
### Students.dbf

20	20	20	31	56	31	2e	30
38	31	39	32	44	65	66	61
61	67	65	20	53	65	74	20
20	20	20	20	20	20	20	20
2ŏ	20	20	20	20	20	20	20
20	00	ff	01	00	7c	80	00
45	41	44	45	52	34	Of	53
4e	55	4d	42	45	52	14	34
34	21	0a	20	20	20	20	20
42	53	54	42	20	2e	30	37
20	20	20	20	20	20	20	20
20	20	20	20	20	20	20	20
20	20	20	20	20	20	20	20
03	50	81	01	f0	06	4 f	52
4c	45	2d	49	44	01	14	3с
54	2d	4e	41	4d	45	01	13
45	54	24	4e	55	4러	42	45

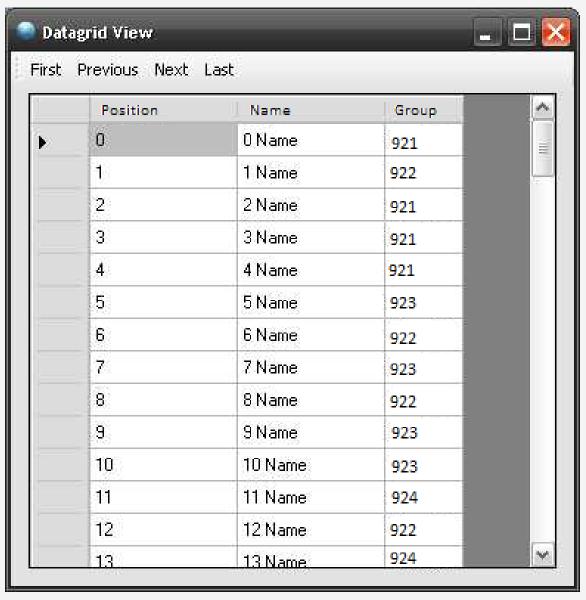
### Groups.dbf

20	20	20	31	56	31	2e	30
38	31	39	32	44	65	66	61
61	67	65	20	53	65	74	20
20	20	20	20	20	20	20	20
20	20	20	20	20	20	20	20
20	00	ff	01	00	7с	80	00
45	41	44	45	52	34	0f	53
4e	55	4d	42	45	52	14	34
34	21	0a	20	20	20	20	20
42	53	54	42	20	2e	30	37
20	20	20	20	20	20	20	20
20	20	20	20	20	20	20	20
20	20	20	20	20	20	20	20
03	50	81	01	f0	06	4 f	52
4c	45	2d	49	44	01	14	3c
54	2d	4e	41	4d	45	01	13
45	54	24	4e	55	41	42	45

## Structura conceptuală

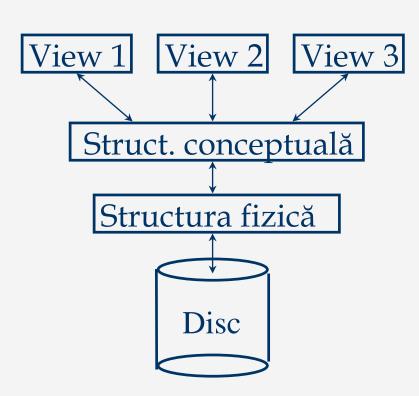


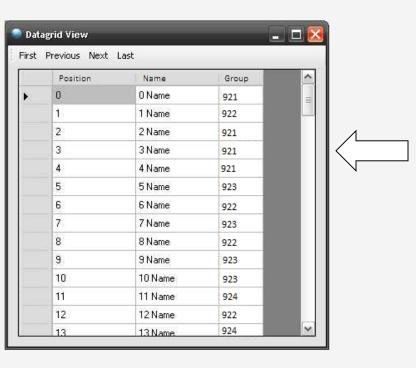
## Vizualizare pentru utilizator

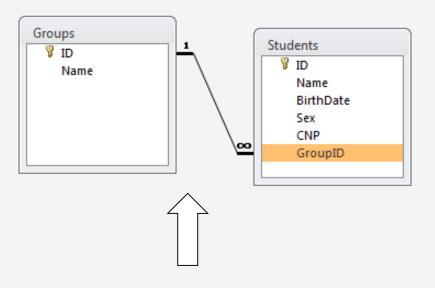


### Nivelele de abstractizare

- Mai multe <u>structuri externe (views)</u>, câte o singură <u>structură conceptuală (logică)</u> și o <u>structură fizică (internă)</u>.
  - *Views* cum văd utilizatorii datele.
  - *Conceptual -* modelul logic compus din relații, atribute, etc
  - *Fizic* fișierele de date și indecși







#### Faculty.dbc

					-		
42	53	54	42	20	ze	30	37
20	20	20	20	20	2e 20	20	20
20	20	20	20	20	20	20	20
20	20	20	20	20	20	20	20
03	50	81	01	f0	20 06	4 f	52
4c	45	2d	49	44	01	14	3c
54	2d	4e	41	4d	45 4d	01	13
45	5.4	24	4e	55	4.1	42	45

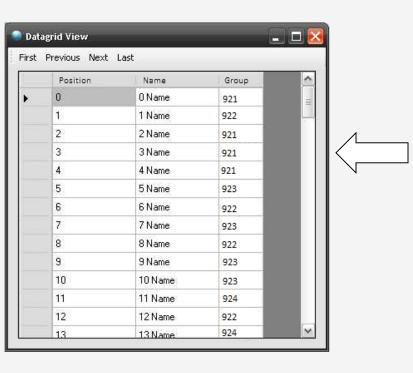
#### Students.dbf

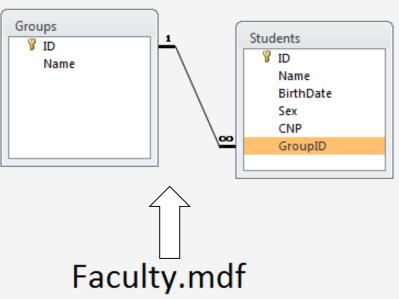
20	20	20	31	56	31	2e	30
38	31	39	32	44	65	66	61
61	67	65	20	53	65	74	20
20	20	20	20	20	20	20	20
20	20	20	20	20	20	20	20
20	00	ff	01	00	7с	80	00
45	41	44	45	52	34	0f	53
4e	55	4d	42	45	52	14	34
34	21	0a	20	20	20	20	20
42	53	54	42	20	2e	30	37
20	20	20	20	20	20	20	20
20	20	20	20	20	20	20	20
20	20	20	20	20	20	20	20
03	50	81	01	f0	06	4 f	52
4c	45	2d	49	44	01	14	3с
54	2d	4e	41	4d	45	01	13
45	54	24	4e	55	4.1	42	45

#### Groups.dbf

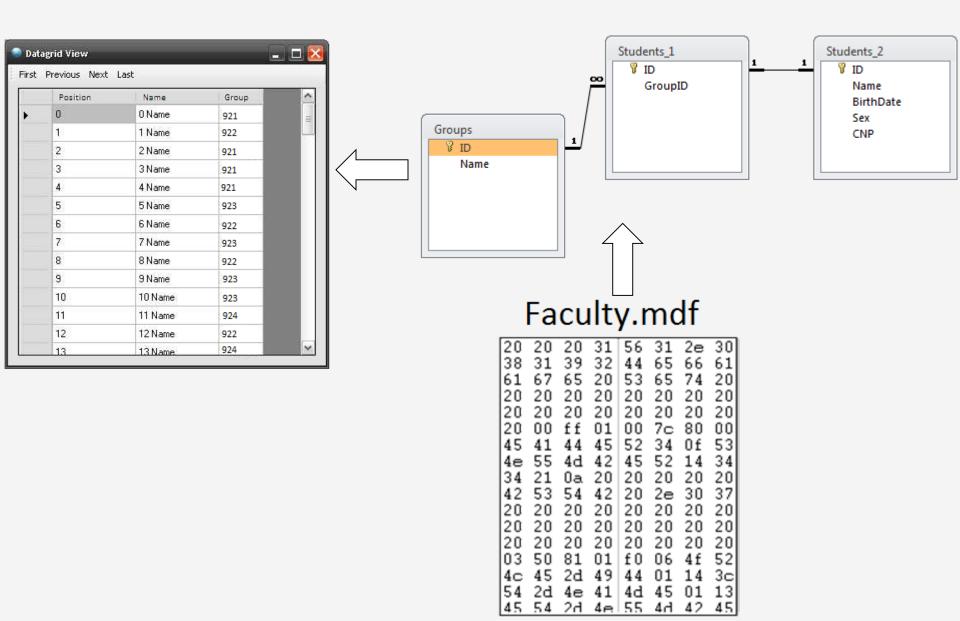
	_		٦٢	٠.,	~~	•	
20	20	20	31	56	31	2e	30
8	31	39	32	44	65	66	61
1	67	65	20	53	65	74	20
20	20	20	20	20	20	20	20
0.9	20	20	20	20	20	20	20
20	00	ff	01	00	7с	80	00
15	41	44	45	52	34	0f	53
lе	55	4d	42	45	52	14	34
34	21	0a	20	20	20	20	20
12	53	54	42	20	2e	30	37
20	20	20	20	20	20	20	20
20	20	20	20	20	20	20	20
20	20	20	20	20	20	20	20
3	50	81	01	f 0	06	4 f	52
lc.	45	2d	49	44	01	14	3с
4	2d	4e	41	4d	45	01	13
15	54	24	4e	55	41	42	45

## Independența fizică a datelor





## Independența logică a datelor



## Interogări

- Posibile informații pe care dorim sa le obținem din baza de date anterioară (*Faculty Database*) :
  - Care este numele studentului cu *sid* = 2833?
  - Care este salarul profesorilor care predau cursul *Alg*100?
  - Câți studenți sunt înscriși la cursul *Alg*100?
- Astfel de întrebări referitoare la datele stocate într-un SGBD se numesc *interogări*.
- → limbaj de interogare

## Limbaje SGBD

- Data Definition Language (DDL)
  - Definesc structura **conceptuală**
  - Descriu constrângerile de integritate
  - Influențează **structura fizică** (în anumite SGBD-uri)
- Data Manipulation Language (DML)
  - Operații aplicate instanțelor unei baze de date
  - DML procedural (cum?) vs. DML declarative (ce?)
- Limbaj gazdă
  - Limbaj de programare obișnuit ce permite utilizatorilor să includă comenzi DML în propriul cod

# Limbaje de interogare pentru BD relaționale

SQL (Structured Query Language)
SELECT name FROM Students WHERE age > 20

Algebra

 $\pi_{name}(\sigma_{age > 20} (Students))$ 

Domain Calculus

 $\{\langle X \rangle \mid \exists V \exists Y \exists Z \exists T : Students(V, X, Y, Z, T) \land Z \geq 20\}$ 

T-uple Calculus

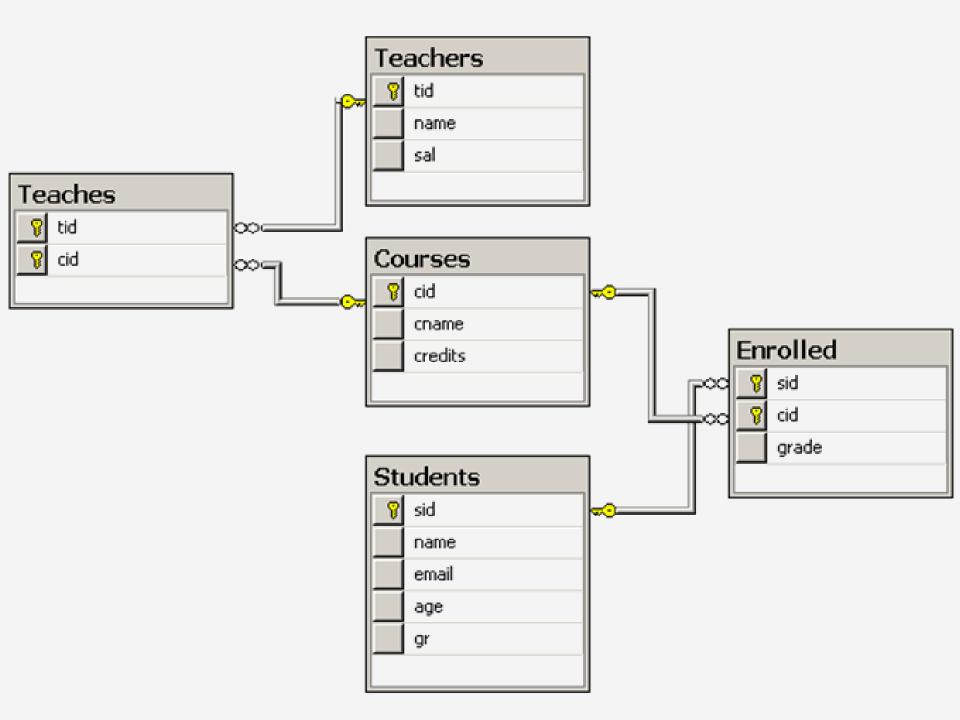
 $\{X \mid \exists Y : Y \in Students \land Y.age > 20 \land X.name = Y.name\}$ 

## Structured Query Language (SQL)

- Dezvoltat de IBM (system R) în anii 1970
- Ulterior a apărut nevoia de standardizare
- Standarde (ANSI):
  - SQL-86
  - SQL-89 (minor revision)
  - SQL-92 (major revision) 1,120 pagini
  - SQL-99 (major extensions) 2,084 pagini
  - SQL-2003 (sectiuni SQL/XML) 3,606 pagini
  - SQL-2006
  - SQL-2008
  - SQL-2011

### Nivele SQL

- *Data-definition language (DDL):* 
  - Creare / stergere / modificare *tabele* și *views*.
  - Definire constrangeri de integritate (CI's).
- Data-manipulation language (DML)
  - Permit formularea de interogari
  - Inserare /ştergere / modificare înregistrări.
- Controlul accesului:
  - Asignează sau elimină drepturi de acces si modificare a *tabelelor* și a *view*-urilor.



### Students

sid	name	email	age	gr
1234	John	j@cs.ro	21	331
1235	Smith	s@cs.ro	22	331
1236	Anne	a@cs.ro	21	332

### Enrolled

sid	cid	grade
1234	Alg1	9
1235	Alg1	10
1237	DB2	9

### Courses

cid	cname	credits
Alg1	Algorithms1	7
DB1	Databases1	6
DB2	Databases2	6

## SELECT

### Studenții cu vârsta de 21 de ani:

```
SELECT *
FROM Students S
WHERE S.age = 21
```

sid	name	email	age	gr
1234	John	j@cs.ro	21	331
1236	Anne	a@cs.ro	21	332

### Returnează doar numele și adresele de e-mail:

```
SELECT S.name, S.email
FROM Students S
WHERE S.age = 21
```

name	email	
John	j@cs.ro	
Anne	a@cs.ro	

# Interogare SQL simplă

SELECT [DISTINCT] target-list FROM relation-list WHERE qualification

- *relation-list* lista de nume de relații/tabele.
- <u>target-list</u> listă de attribute ale relațiilor din relation-list
- *qualification* comparații logice (Attr *op* const sau Attr1 *op* Attr2, unde *op* is one of <, >, =,  $\le$ ,  $\ge$ ,  $\ne$ ) combinate cu AND, OR sau NOT.
- <u>DISTINCT</u> (optional) indică faptul că rezultatul final nu conține duplicate.

## Evaluare conceptuală

```
SELECT [DISTINCT] target-list
FROM relation-list
WHERE qualification
```

- Calcul produs cartezian al tabelelor din relation-list.
- Filtrare înregistrări ce nu verifică qualifications
- Ştergere atribute ce nu aparțin target-list.
- Dacă **DISTINCT** e prezent, se elimină înregistrările duplicate.

### 1. PRODUS CARTEZIAN

2. ELIMINA LINII

3. ELIMINA COLOANE

4. ELIMINA DUPLICATE

# Această strategie e doar la nivel conceptual!

Modul actual de evaluare a unei interogări e **mult** optimizat

## Range Variables

SELECT S.name, E.cid
FROM Students S, Enrolled E

WHERE S.sid=E.sid AND E.grade=10



SELECT name, cid

FROM Students, Enrolled

WHERE Students.sid=Enrolled.sid

AND grade=10

## Interogare: Studenții care au cel puțin o notă

```
SELECT S.sid
FROM Students S, Enrolled E
WHERE S.sid=E.sid
```

Rezultatul e diferit cu DISTINCT?

■ Ce efect are înlocurea *S.sid* cu *S.sname* în clauza SELECT?

Rezultatul e diferit cu DISTINCT în acest caz?